नित्ये सन्ध्योपासनादौ शुचिविहितकालजीवित्वम् अत-एव "राजा राजसूयेन स्वाराज्यकामो यजेत" इत्यनेन वि-धिवाक्येन स्वाराज्यमुद्दिश्य राजसूयं विदधता न स्व-राज्यकाममात्रस्य फलभोक्तृत्वं प्रतिपाद्यते किन्तु राज्ञः सतः स्वाराज्यकामस्यैव राजसूयस्यापि अधिकारि-विशेषणत्वेन श्रवणात् । किञ्चित् तु पुरुषविशेषणत्वेना-श्रुतमप्यधिकारिविशेषणं यथाध्ययनविधिसिद्धा विद्या क्रतुविधीनामर्थज्ञानापेक्षत्वेनाध्ययनविधिसिद्धार्थज्ञानवन्तं प्रत्येव प्रवृत्तेः । एवमग्निसाध्यकर्मसु आधानसिद्धाग्नि-मता अग्निसाध्यकर्मणामग्न्यपेक्षत्वेन तद्विधीनामाधान-सिद्धाग्निमन्तं प्रत्येव प्रवृत्तेः । एवं सामर्थ्यमपि आख्या-तानामर्थं ब्रुवतां शक्तिं सहकारिणीति न्यायात् स-मर्थं प्रत्येव विधिप्रवृत्तेः । तदेवं निरूपितो विधिः" । विधिरसायने च विधिभेदोऽन्यथा दर्शितो यथा "विधिरत्यन्तमप्राप्तौ नियमः पाक्षिके सति । तत्र चा-न्यत्र च प्राप्तौ परिसंख्येति गीयते" तत्तच्छब्दे विशेषो दृश्यः । १२अर्थालङ्कारभेदे च । अलङ्कारशब्दे ४०२पृ० दृश्यम् ।

विधिज्ञ त्रि० विधिं क्रमं जानाति ज्ञा-क । विधानक्रमज्ञे ।

विधित्सा स्त्री विधातुमिच्छा वि+धा-सन् भावे अ । विधा-नेच्छायाम् ।

विधिदेशक पु० विधिं विधानं दिशति दिश+ण्वुल् । विधि-दर्शिनि १सदस्ये अमरः २गुरौ च ।

विधिवत् अव्य० विधिमर्हति विधि+वति । विध्यनुसारे

विधु पु० व्यध-क । १चन्द्रे २कर्पूरे ३विष्णौ मेदि० । ४ब्रह्मणि शब्दर० । ५शङ्करे ६राक्षसे विश्वः । ७वायौ ८बुधि च संक्षिप्तसा० ।

विधुत त्रि० वि+धु-क्त १कम्पिते । २त्यक्ते च अमरः ।

विधुनन न० वि+धु-णिच्-नुक् च । चालने जटा० ।

विधुन्तुद पु० विधुं तुदति तुद-खश् मुम् च । राहौ अमरः

विधुपिञ्जर पु० विधोः पिञ्जर इव । १खड्गे शब्दर० ।

विधुर त्रि० विगता धूर्यस्य अच्समा० । १विश्लिष्टे अमरः । २विकसे च मेदि० । विगता धूः । ३वैकल्ये ४विश्लेषे च न० त्रिका० । ५रसालायां स्त्री मेदि० ।

विधुवन न० वि+धु-ल्युट् । कम्पने अमरः ।

विधूत त्रि० वि+धू-क्त । १कम्पिते २त्यक्ते च हेमच० । "विधूतपापास्ते यान्ति ब्रह्मलोकमनामयम्" स्मृतिः ।

विधेय त्रि० वि+धे-यत् । १विधातुं योग्ये २वचनस्थे आ-यत्ते अमरः । ३विधिना बोध्ये च । ४उद्देश्यप्रकार-तया ज्ञाययाने विलक्षणविषयतायुते पदार्थे यथा पर्वतो वह्निमानित्यादौ वह्निर्विधेयः । पचतीत्यादौ पाककृतिः आख्यातार्थस्य विधेयतयैव बोधस्याङ्गी-कारात् । विधेयता तु विलक्षणविषयता अनुवाद्य-भिन्ननिष्ठा "अनुवादमनुक्त्वा च न विधेयमुदीरयेत्" इति शाब्दिकनियमः । प्रत्यक्षादिप्रमितविशेष्यतावच्छेदकता-भिन्ना विशेष्यतानिरूपिता च सेत्यन्ये ।

विधेयाविमर्श पु० विधेयस्याविमर्शो यत्र । अविमृष्ट-विधेयांशरूपे काव्यदोषभेदे दोषशब्दे ३७६३ पृ० तस्य स्वरूपादिकं दृश्यम् । [४०१ पृ० दृश्यम् ।

विध्याभास पु० अर्थालङ्कारभेदे सा० द० अलङ्कारशब्दे

विध्वंस पु० वि+ध्वन्स-घञ् । नाशे ।

विनत त्रि० वि+नम-क्त । १प्रणते २भुग्ने ३शिक्षिते च मेदि० । गरुडमातरि ४कश्यपपत्नीभेदे ५पिटकाभेदे च स्त्री मेदि । [नतात्मजादयोऽप्युभयत्र ।

विनतासूनु पु० ६त० । १अरुणे २गरुडे च जटा० । वि-

विनद पु० विशेषेण नदति नद-अच् । (छातियान) वृक्षे शब्दच० । [राजनि० ।

विनम्रक न० विशेषेण नम्रमिव इवार्थे कन् । तगरपुष्पे

विनय पु० वि+नी-भावे अच् । १शिक्षायां २प्रणामे ३अ-नुनये च मेदि० । वि+नी-कर्त्तरि अच् । ३विनययुक्ते, जने, विनयश्च शास्त्रज्ञानजन्यसंस्कारभेदः इन्द्रियसंयमो वा । ४निभृते, ५क्षिप्ते, ६जितेन्द्रिये च । ७वणिग्जने पु० अमरः । ८दण्डे व्यव० त० । ९वाद्यालके स्त्री वेदि० ।

विनयग्राहिन् त्रि० विनयं शिक्षां गृह्णाति ग्रह णिनि । वचनस्थिते आयत्ते अमरः । स्त्रियां ङीप् ।

विनयस्थ त्रि० विनये तिष्ठति स्था-क । वचनग्राहिणि आ-यत्ते हेमच० ।

विनशन न० वि+नश-ल्युट् । १विनाशे । विनश्यति अदर्शनं गच्छति सरस्वत्यत्र वि-नश+आधारे ल्युट् । २कुरु-क्षेत्रस्थे तीर्थभेदे त्रिका० । "हिमवद्विन्ध्ययोर्मध्यं यत् प्राग् विनशनादपि" मनुः । स च सरस्वत्यन्त-र्धानदेश एव प्रभासतीर्थसन्निकृष्टनिषादपुरसमीपस्थः यथोक्तं भा० व० १३०अ० ।

"एषा सरस्वती रम्या दिव्या चौघवती नदी । एतद्विन-शनं नाम सरस्वत्या विशाम्पते ।। द्वारं निषादराष्ट्रस्य येषां दोषात् सरस्वती । प्रविष्टा पृथिवीं वीर ! मा निषादा हि